

8. לב אליהו ויקרא עמוד א

ראוי להתבונן בפרשה בענין החטא והבאת הקרבן עליו, שמצינו דבר והיפוכו: כלומר, שכשהתורה מדברת בהחטא – כתוב "ונפש כי תחטא", ולגבי הקרבת קרבנו כתוב: "אדם כי יקריב". ולמה קראו אותו כאן נפש וכאן אדם?

9. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) ויקרא פרשת ויקרא דף י עמוד א

נפש כי תחטא בשגגה. נפש ולא (אדם). תני רבי חייא משל לכהן שהיו לו שתי נשים אחת בת כהן ואחת בת ישראל ומסר להם את העיסה וטמאוהו. והתחיל מדיין עם הכהנת אמרה לו אדוני מה אתה מדיין עמי יותר מבית ישראל. אמר לה זו אינה למודה בטהרות מבית אביה אבל את כהנת ולמדה מבית אביך. כך המקום מניח את הגוף ומדיין עם הנפש לפי שהנפש מן העליונים ממקום טהרה וקדושה. והגוף מן התחתונים ממקום טומאה

10. לב אליהו שם

והיינו טעמא, כי כשם שבעשיית החטא הקב"ה פונה מן "האדם" – עפר מן האדמה, כי הוא בן כפר, ואינו מבית המלך, והולך ומתדיין עם הנפש – מפני שהיא הכהנת ומבאי פלטיין של מלך, כן להיפך – כשבא להקריב קרבנו ולהתוודות ולשוב מחטאו אשר חטא – הקב"ה פונה מהנפש אשר אין כל חידוש בידיעתה כי רע ומר עזבה את השם, ורצונה בכפרת עוונה, אבל בזאת יתהלל בן הכפר - אפר, דם מרה – השכל וידוע להתקרב אל השי"ת, ולעזוב דרכו ומחשבתו הרעה, ומתחרט על העוול אשר בכפיו, ואם אוון פעל – לא יוסיף! הוא אשר נשאו לבו לשמים בעת יקריב קרבנו וחלבו יקטיר המזבחה - עליו נאמר: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה"!

11. ספר מסילת ישרים פרק ו

ותראה כי טבע האדם כבוד מאד, כי עפריות החמריות גס, על כן לא יחפוץ האדם בטורח ומלאכה. ומי שרוצה לזכות לעבודת הבורא יתברך, צריך שיתגבר נגד טבעו עצמו ויתגבר ויזדרז, שאם הוא מניח עצמו ביד כבודותו, ודאי הוא שלא יצליח

12. ויקרא (פרשת ויקרא) פרק ב פסוק א

(א) וְנֶפֶשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה לַה' סֹלֶת יֵהְיֶה קָרְבָנוֹ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבָנָה: רש"י

לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו:

13. ויקרא רבה (מרגליות) פרשת ויקרא פרשה ג

אגריפס המלך ביקש להקריב אלף עולות ביום אחד. שלח ואמ' לכהן אל יקריב אדם היום חוץ ממני. בא עני אחד ובידו שני תורין אמ' לו הקריב לי את אילו, אמ' לו המלך ציוני ואמ' לי אל יקרב אדם חוץ ממני היום. אמ' לו אדני כהן ארבעה אני צד בכל יום, אני מקריב שנים ומתפרנס בשנים, אם אי אתה מקריבן אתה חותך פרנסתי. נטלן והקריבן. נראה לו לאגריפס המלך בחלום קרבנו שלעני קדמך

פרשת ויקרא –

כדי להתקרב צריך להקריב!

1. ויקרא (פרשת ויקרא) פרק א פסוק ב

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם:

אבן עזרא

(ב) מכם - מאחר, וכן הוא אדם מכם כי יקריב קרבן, וכמוהו רבים.

2. דעת זקנים מבעלי התוספות ויקרא (פרשת ויקרא) פרק א פסוק ב

(ב) מן הבהמה. בתורת כהנים מסיק למדנו ענותנותו של הקדוש ברוך הוא שלא הטריח בניו להביא חיות מן היערות אלא בהמות המצויות להם:

3. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף צ עמוד ב

שני דאמר ר' אלעזר: כל המגרש אשתו ראשונה - אפילו מזבח מוריד עליו דמעות

4. שו"ת ציץ אליעזר חלק יד סימן צח

(ד) והנה הר"ח בסנהדרין ד' כ"ב ע"א לא גריס באמת תיבת אפילו וגירסתו בזה היא: א"ר אלעזר המגרש אשתו ראשונה מזבח מוריד עליו דמעות וכו', ע"ש, ויש להבין מדוע דוקא המזבח הוא שמוריד ע"ז דמעות?

כדי להתקרב צריך להקריב ...

5. ליקוטי תורה ב ב

יש להבין, היה לו לומר מילת 'מכם' קודם כי יקריב? היינו אדם מכם כי יקריב כו'? ... אלא הפירוש הוא, אדם כי יקריב מכם – מכם ממש! שיקריב את נפש האדם שלמטה ממש.

6. הרב שניאור אשכנזי

המילה "קרבן", יש לה היום יחסי ציבור גרועים. המילה "קרבן" מתקשרת עם חולשה, פחדנות וחוסר יכולת לעמוד על שלך. כמו 'האיש נפל קרבן לגורמים חזקים ממנו'. אולם, היהדות מפרשת את המילה "קרבן" בכיוון ההפוך: "קרבן" הוא מלשון "קירוב". הקרבה וויתור הם הרגע שהופכים אותנו מ"אחר" ל"אחד".

7. סימן לבנים ויקרא עמוד 13

ספר ויקרא פותח בציווי להקריב: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", אי אפשר להתקרב אל הקב"ה בלי להקריב. כך גם אדם שרוצה להתקרב לחברו, חייב להקריב במקצת את האגו שלו בכדי להקשיב ולהתחשב. המבקש לקנות ערך רוחני ולהטמיעו בפנימיותו, חייב להקריב משהו מהרגליו ויצריו "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם", הבהמות המוקרבות הן בהמות המשק, אלו שהאדם מורגל בהן. ההקרבה פונה אפוא אל התכונות המצויות בתוכנו, המורגלות בחיינו, ומגולמות בכבש, בעז ובפר

ושאלתם ובקשתם שרוצים למסור לו רזין דאורייתא בלא שום עמל, ולא הטה אזניו אליהם כלל".

אדישות נובעת מהפחד לעמול

22. במדבר (פרשת פינחס) פרק כח פסוק ד
(ד) אֶת הַכֶּבֶשׂ אָחַד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים:

23. סימן לבנים שם

הכבש הוא בעל חיים נינוח, לא קופץ, לא תזזיתי. הכבשים רועים באחו בשקט ובשלווה, בעקביות, בלי טלטלות ושינויים. אך הנינוחות הזו טומנת בקרבה סכנה של שעבוד לשגרה, היוצר קושי לשנות הרגלי חשיבה והתנהגות. יש בנו בחינת 'כבש' תמידי, היוצרת קבעון וחוסר אומץ להשתנות.... כל הקורבנות מועלים רק לאחר כבש התמיד, רק לאחר ההתמודדות שלנו עם המורגל והקבוע....

24. הרב חגי לונדין

הדבר דומה לשקית תפוחים הנמצאת בחוץ, אם נשאיר את שקית התפוחים ללא השגחה - עם הזמן התפוחים יירקבו וייעלמו. ישנה תולעת קטנה שלא מבחינים בה, תולעת שמכרסמת באופן איטי והיא המסוכנת יותר מכל - תולעת התמיד. תולע אותיות עולת: "עולת התמיד באותיות תולע שדורשי רשומות הזכירה כתולע האוכל לאיטו, מהרס בהדרגה את החוסן של אור החיים" (ליקוטי מוהר"ן א, כח ג);

מחיר האדישות - חטאים בשגגה

25. רמב"ן ויקרא (פרשת ויקרא) פרק א פסוק ט
ויותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם, כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלהיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אברי

26. והגדת ויקרא עמוד 39

האמנם מי שהתרשל בקיום מצות עשה, או הרהור אסור, ראוי לו שישפך דמו וישרף גופו, ונזקק לחסד מיוחד שיכול לפדות נפשו בהבאת הקרבן! ומי שטעה ושגג וחילל שבת בלא כונה חייב מיתה, וצריך שיחשב בהבאת הקרבן שהיה ראוי שכל הנעשה בקרבן יעשה בו, איך יובן הדבר!?

27. אל שפת אמת הרב איל ורד עמוד 136

הפגם שעושה עברה בשוגג בנפש הוא פגם האדישות וחוסר האכפתיות. דבר ה' והקשר עם ריבונו של עולם נדחק למקום שלישי או רביעי בחיים, וככזה הוא נשכח מידי פעם. וכך, יש מצב שבו שוכחים להתפלל. לא מגיעים לפגישה החשובה הזו. ויש מצב גרוע ממנו, שבו מתפללים מנחה, ורק בסוף התפילה נזכרים שבעצם... בעצם כבר התפללתי מנחה היום... במובן הזה שוגג חמור ממזיד, כמו שהאדיש גרוע מהרשע, כי המזיד או הרשע מגלים יחס כלשהו למציאות. גם התנגדות היא סוג של יחס, לעומת זאת האדיש - הלא אכפתי, הוא פשוט לא שם לב, שכח, שגג, כי זה לא מעניין אותו... לכן הריפוי לעניין השגגה הוא הבאת קורבן. כבר מהמילה עצמה אנחנו שומעים לשון התקרבות, יחס. הקורבן קשור לאש וחום, כרומז לשוגג לצאתמן הקרירות והאדישות שבהן הוא נמצא ולהתקרב.

14. משנה מסכת אבות פרק ה משנה כג

בן הא הא אומר לפום צערא אגרא: נשלמה מסכת אבות ר' עובדיה מברטנורא

כפי רוב הצער שאתה סובל בלמוד התורה ועשיית המצוה, יהיה שכרך מרובה:

15. שעורי דעת חלק ב - מעלות התורה שעור ח

אחד מתנאי קניית התורה הוא העמל. כנמצא בחז"ל בהרבה מקומות: "ובתורה אתה עמל" "אשרי מי שעמלו בתורה" "לא יגעתי ומצאתי אל תאמין". רק בצער ויגיעה אפשר להגיע לידי עמק טעמה. וכן דברי הרמב"ם בפירוש המשניות: "לפום צערא אגרא": "אבל קריאת התענוג והמנוחה אין קיום לה ולא תועלת בה

16. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף לח עמוד א

אמר רב כהנא: אדם רוצה בקב שלו (חביבה עליו על ידי שעמל בהן) מתשעה קבים של חבירו.

17. מכתב מאליהו

האדם העמל בדבר מסוים כמידת עמלו מתקשר הוא אליו, ואהבתו לדבר זה מתגברת והולכת עם הגברת היגיעה, אנו רואים שאדם שעמל לנטוע עץ וטורח בגידולו נקשר אליו עד שמתחיל לאהוב אותו, כי ע"י שהשקיע בו את כחותיו ועמלו בו רואה הוא בעץ חלק מעצמו, מהאני שלו, והוא מקושר אליו"

18. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף יט עמוד א

אמר רבא: לעולם ילמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ, שנאמר: כי אם בתורת ה' חפצו. ואמר רבא: בתחילה נקראת על שמו של הקדוש ברוך הוא ולבסוף נקראת על שמו (של [אותן] תלמיד שטרח בה) שנאמר: בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה.

19. תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד ב

מאי דכתיב שמעו כי נגידים אדבר למה נמשלו דברי תורה כנגיד - לומר לך: מה נגיד זה יש בו להמית ולהחיות - אף דברי תורה יש בהם להמית ולהחיות. היינו דאמר רבא: למיימינים בה (עסוקים בכל כחם, וטרודים לדעת סודה, כאדם המשתמש ביד ימינו שהיא עיקר) - סמא דחיי, למשמאילים בה - סמא דמותא

20. קול אליהו סוכה נב ב

אף שהיוצר ברוך הוא מסר הכוח באדם לכבוש את יצרו באמצעות הרוח השוכן בקרבנו, לא תשלם המעשה ביד האדם, וקשה מאוד על האדם לבוא אל תכליתה. ואין בידו רק להתחיל המלאכה ולעשות כל מה שבכוחו לעשות, והשלמת המלאכה הוא בעזר אלקי... והשם יתברך הוא בוחן לב וחוקר כליות, להבין מתי עשה האדם את שלו ומה בכוחו לעשות, וכשרואה שכל אשר שהיה לאל ידו לעשות כבר עשה, ואין בכוחו לעשות יותר, וכל חשקו אל הטוב, אז ילוה אליו העזר אלקי ממרומים... מפני שכבר בא עד קצה גבול יכולתו במעשהו ואין לאל ידו לעשות יותר... אולם אם יש לו יכולת עדיין לעשות יותר ממה שעשה כבר ואינו עושה, גם ה' לא יעזור לו

21. הקדמת ר' חיים מוואליזין לספרא דצניעותא

והעולה על כולם הן הן גבורותיו ונוראותיו, כי לא הראה את נפשו טוב רק בעמלו אשר עמל בחכמה ובדעת ובכישרון, ואחרי רוב יגיעותיו אף כי רצו למסור לו מן השמים בלא שום עמל ויגיעת בשר לא נשא עינו לזה, כי שמעתי מפיו הקדוש שפעמים רבות השכימו לפתחו כמה מגידים מן השמים

28. הרב אשכנזי

אולם הרבי מביא רעיון עמוק בנושא הזה. הנקודה היא, ש"לכל שוגג – קדם מזיד". כל דבר שעושים בטעות, קדמה לו פעם אחרת, שבה חשבנו על הנושא ברצינות והתרגלנו אליו. העובדה שאדם שכח את השבת והדליק אור, מלמדת שהוא כנראה אכל יותר מדי תאוות היתר בשבת הקודמת ועמעם את התחושה הרוחנית בתוכו. וכך היה מסוגל השבוע לשכוח את השבת. נמצא שהקרבתן שהוא מביא היום, הוא בעצם כפרה על החטאים ההם, הקודמים, שנעשו במזיד. בדומה לכך, מפורסמת הגישה של פרויד כי "פליטות פה" מעידות על הקורה במחשכי ה"תת מודע". התפיסה הזו הפכה למתג בשם "טעות פרוידיאנית", כלומר, טעות שמעידה על הקורה בנפש.

29. ליקוטי מוהר"ן תורה רלג

הכלל שא"א בשום אופן בעולם שיהיו שני מחשבות ביחד בפעם אחד. ע"כ בקל יכולין לגרש מחשבות רעות רק בשב ואל תעשה, דהיינו שלא לחשוב אותו המחשבה רק לחשוב איזה מחשבה אחרת בתורה או עבודה או אפילו מו"מ, כי א"א שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן. וכבר מבואר במ"א שאין צריכין לעשות מלחמה ולנענע ראשו אנה ואנה כדי לגרש המחשבות רעות כי אין זה מועיל כלל, אדרבא עי"ז מתגברים יותר רק לבלי להשיג עליהם כלל, רק לעשות את שלו במה שהוא עוסק בתורה או תפילה או מו"מ, ולבלי להסתכל לאחוריו כלל ועל ידי זה ממילא תסתלק:

סיכום קצר

כדי להתקרב צריך להקריב מעצמנו. ההקרבה דורשת הרבה אומץ ועמל אבל דווקא הקושי בהקרבה הוא זה שיוצר את החיבור והקשר. החשש להקריב נובע מפחד לעמול, האדם מחפש חיים נוחים אך הסיפוק והחיבור מגיע דווקא מתוך השקעה ולא מתוך נוחות. חטא בשגגה בשורשו מגיע מחוסר שימת לב, דבר המעיד על זלזול וריחוק. הקרבת קורבן בשגגה מעצימה אצל האדם את תחושת הריחוק ומעוררת בו את הרצון להתקרב.

